

Blog 188 Alles heeft zijn tijd

Zomertijd, vakantietijd. De weidse vlaktes en de ruige wind van de westkust van Jutland, de groene heuvels van Funen, Kopenhagen wachtend op de tijdrif van de Tour de France, het eiland Mon waarop rustieke dorpen zich in het groen hebben genesteld en witte krijtkliffen hoog uit de zee rijzen – Denemarken ligt al weer twee weken achter ons. Ik geniet van een zomerse dag op een van de twee terrassen in de tuin en kijk uit op de stadsgracht. Het is nog vroeg, het water is glad als een spiegel, het is stil en in mijn hoofd klinkt repeterend die rustgevende, vier eeuwen oude *Toccata Arpeggiata* van Kapsberger als muziek van vandaag. Straks zal ik glimlachen om de pret op de gracht, om de soms gillende meiden, joelende jongens. Ik schrijf: *Alles heeft zijn tijd*.

Hebban olla vogala nestas hagunnan
Hinase hic anda thu
Wat ubidan we nu

Alle vogels zijn nesten begonnen
behalve ik en jij
waarop wachten we nu

Wat een prachtige woorden van verlangen, ruim duizend jaar oud. De Nederlandse taal is dan al wel enkele eeuwen in ontwikkeling, maar het is nog voornamelijk een spreektaal, zonder vaste regels. Deze woorden zijn met raadselen omgeven. Vermoed wordt dat een Vlaamse – in Kent, Engeland werkende – monnik ze opschreef. Een groot deel van de dag schreef hij Latijnse teksten over. De ganzenveer moest dan wel regelmatig gepunt worden. Daarna controleerde de monnik het resultaat door enkele woorden op een velletje te krabbelen. Ontsproten deze woorden aan de eigen fantasie van de monnik? Is het een al bestaand Vlaams liefdesliedje, tot dat moment alleen nog maar gezongen, niet uitgeschreven? Lees je hier Vlaams dialect? We weten het niet. Maar juist daardoor is dit liedje van verlangen zo intrigerend, zo beroemd geworden!

Aanvankelijk sterk wiskundig georiënteerd, schreef ik op de toenmalige MULO toch ook al graag een verhaal, vond ik het fijn gedichten te lezen, nog liever: voor te dragen. Taal is steeds meer mijn ding geworden. Ik leef van woorden, lees en schrijf – vaktaal, blogs, proza en poëzie, elke dag opnieuw. Taal is de spiegel van de ziel, schrijven het ordenen van de geest

De dichter Bertus Aafjes (1914–1993) had ook weet van dat ordenen, zoals blijkt uit het eerste vers van zijn gedicht *Panta Rei*: (*Alles is in beweging*).

In verzen brengt men ademloos tot stand
wat in de wereld stroomt en vaag vervliet:
men dwingt het in de bedding van een lied
en plant den Chaos in een klaar verband.

In de twee hiervoor geciteerde teksten is *tijd* aan de orde. Er is het verlangen naar het moment in de tijd dat de wens om samen te leven wordt vervuld; er is de noeste arbeid van het dichten waardoor wat door de voortgang van de tijd “stroomt en vaag vervliet” tot samenhang komt.

Is het de onrust van de voortgang van de tijd die ons leven domineert? Leidt dat ertoe dat we “geen tijd” hebben? Is ons antwoord op die vermeende chaos van de tijd dat we de tijd maar moeten vergeten, zoals Liselore Gerritsen ooit zong, om zo de tijd te verslaan? Is tijd dan een vijand?

Er is een tekst die (het probleem van) de tijd in een heel ánder perspectief plaatst. Ooit in mijn jeugd heb ik die tekst voor het eerst zelf gelezen tijdens een kerkdienst, toen de dominee zijn preek hield, maar ik de voorkeur gaf aan het lezen van bijbelgedeelten, veel interessanter toch?! De tekst leest als een gedicht ([zie hier](#)) en staat in één van de wijsheidsboeken in de bijbel, die

prachtige beschouwingen over universele menselijke thema's bevatten. Ze zijn – wordt nu algemeen aangenomen – al zo'n 2.500 jaren oud, maar zelfs in 2022 worden een aantal van deze tekstdelen graag door gelovigen én ongelovigen geciteerd, zoals het tekstdeel dat aldus begint : *"Alles heeft zijn tijd – Voor alles wat gebeurt is er een uur, een tijd voor alles wat er is onder de hemel."*

Het zou niet moeilijk zijn dit blog te vullen met gedachten, die een nagalm zijn van het tekstdeel *Alles heeft zijn tijd* en te vinden zijn in de tientallen dichtbundels en gedichten in onze boekenkast en mijn computer. Ik beperk me tot twee. In 1955 citeerde de Amerikaanse folksanger Pete Seeger in een brief aan zijn uitgever de bijbeltekst *Alles heeft zijn tijd*, enz. Tien jaar later componeerde hij op die vrijwel letterlijke tekst zijn daarna wereldhit geworden lied *Turn, turn, turn*.

Ik citeer hiernaast graag de twee laatste verzen uit het gedicht *Tijd van leven*, dat Huub Oosterhuis in 1974 schreef. We kochten zijn gedichtenbundel en zo "kwam het gedicht tot mij".om vervolgens nooit meer bij mij weg te gaan, de woorden wonen in mij.

Wie aan dit bestaan verloren
nieuw begin heeft afgezworen,
wie het houdt bij wat hij heeft
sterven zal hij ongeleefd.

Tijd van leven om met velen
brood en ademtocht te delen.
Wie niet geeft om zelfbehoud,
leven vindt hij honderdvoud.

Alles heeft zijn tijd – Aan het naleven van de oorspronkelijke woorden zélf heeft een mens – ik in elk geval – al de handen vol. Maar zowel Pete Seeger als Huub Oosterhuis vullen die woorden aan met een oproep: Pete Seeger schrijft en zingt maar liefst 30 keer (en dan kun je er toch niet omheen!) het woord *turn – keer je om*. Ga niet verder op de weg waarop je nu je tijd verbruikt, want er is *"a time to every purpose, under heaven"*. Huub Oosterhuis roept op om steeds opnieuw te beginnen, want anders ben je eigenlijk een dood wezen. Klem je niet vast aan wat je hebt, aan je bevroren gedachten en je vaststaande meningen – de tijd gaat voort en steeds opnieuw verandert de wereld en kun je opnieuw uitvinden wat leven is. Wees vrij in je denken, leef en deel met anderen, want wie los durft laten om zich opnieuw te verbinden verliest niets maar wint leven.

Panta Rei, alles beweegt – het is een fantastische paradox. Alleen als je meegaat in de *beweging* en je leven in overeenstemming brengt met de tijd vind je *rust*.

Alles heeft zijn tijd, ook geboren worden en sterven. Is het de angst voor de beperktheid en het einde van onze tijd dat we maar willen doorgaan met ons leven te rekken voor een (letterlijk) hoge prijs en met veel medische kunstgrepen en maatschappelijke inzet van anderen – ook als we niet meer in staat of bereid zijn om opnieuw te beginnen? Wat win je daarmee?

Hoewel ik 79 ben ken ik geen "ouwe dag". Want elke dag is mijn leven 'in wording' en elke dag laat ik los, elke dag sterf ik een beetje en alleen zó is er morgen een *nieuwe* dag! Mocht ik het geluk hebben dat ik niet wegglijdt in een zee van vergetelheid, dan zal eens het moment aanbreken dat ik zal ervaren dat mijn tijd voorbij is, want alles, ook ik heb mijn tijd. Dan is het genoeg – het avondrood verdwijnt achter de kim, het licht dooft, de woorden vallen stil, een streling, de ogen breken, , de adem stukt en ook de muziek zwijgt. Dan ben ik voltooid – tijd is tijd, genoeg is genoeg.

Maar nu zit ik op het tuinterras, de zon schijnt, op het water klinkt gelach, deze blog is klaar. Ik ben blij omdat ik leef en daarin rust vind. Ik geniet daarom met anderen van het leven, van cultuur en kunst, ik wil verantwoordelijkheid nemen voor wie ik ben in deze samenleving, wil mijn ademtocht delen met wie mij lief zijn. Met hen mag ik mijn verdriet delen, het glas heffen!

Ach, weet je, alles heeft zijn tijd. Wen er maar aan!

Muziek: 1. De opname van het lied [TURN, TURN, TURN](#) uit 1966 met de zangeres Judy Collins en Pete Seegers vind ik in al z'n eenvoud de mooiste. Talloze zangers en groepen hebben, sinds de Byrds van dit lied een wereldhit van maakten, het Pete Seeger nagezongen. Maar het is *zijn* lied, het niet van de Byrds zoals je vaak hoort en leest!

2. Alles heeft zijn tijd en de wereld draait door. Dat zie en hoor je in deze opname van de [Toccata Arpeggiata](#) van Giovanni Kapsberger. Circa vier eeuwen oud, in de voortgang van de tijd vaak bewerkt en in tal van vertolkingen te horen. Dit is voor mij de mooiste. Ik weet het, het is een herhaling, maar dat mag als het mooi is en het hielp me bij het schrijven van deze blog!